

Gèneres Literaris Antics

Codi: 104198
Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2503702 Ciències de l'Antiguitat	FB	1	2

Professor/a de contacte

Nom: Marta Oller Guzmán
Correu electrònic: Marta.Oller@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: Sí
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: No

Altres indicacions sobre les llengües

Els estudiants podran emprar el català o el castellà en totes les seves intervencions i activitats de l'assignatura.

Equip docent

Oscar Luis de la Cruz Palma

Prerequisits

L'estudiant ha d'estar disposat a ampliar la informació sobre els autors i els textos de la literatura clàssica grecollatina acudint a la lectura de diversos manuals de literatura.

Objectius

- Aquesta assignatura forma part de la matèria "Literatura", que té per objectiu fer evident la importància del text literari com a font d'informació imprescindible per al coneixement de la història i la civilització de Grècia i Roma.
- En aquesta assignatura es pretén oferir un panorama de les literatures grega i llatina, partint de la classificació per gèneres de llurs obres i autors.
- Es farà una presentació general i bàsica de les característiques temàtiques i formals dels principals gèneres literaris de l'Antiguitat, oferint també, en la mesura del possible, una visió diacrònica de llur evolució.

Competències

- Expressar-se oralment i per escrit en el llenguatge específic de la història, de l'arqueologia i de la filologia, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Interpretar textos escrits en llatí i en grec per conèixer la història i les civilitzacions clàssiques.
- Interrelacionar coneixements lingüístics, històrics i arqueològics del món antic amb coneixements d'altres àmbits de les humanitats, principalment de la literatura, de la filosofia i de l'art antics.

- Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar els conceptes teòrics fonamentals a la comprensió dels textos narratius, poètics i dramàtics.
2. Aplicar els diferents instruments d'anàlisi literària a diferents tipus d'obres.
3. Buscar, seleccionar i gestionar informació de manera autònoma tant en fonts estructurades (bases de dades, bibliografies, revistes especialitzades) com en informació distribuïda a la xarxa.
4. Comentar textos pertanyents a diferents gèneres atenent al context històric i sociocultural.
5. Discernir les singularitats de la producció literària grega en comparació amb la llatina, i viceversa.
6. Elaborar un discurs organitzat i correcte, oralment i per escrit, en la llengua corresponent.
7. Exposar les característiques formals i temàtiques de les obres de creació literària de l'antiguitat clàssica.
8. Expressar-se eficaçment aplicant els procediments argumentatius i textuais en els textos formals i científics
9. Identificar en textos de la tradició literària europea postclàssica la influència dels gèneres literaris clàssics.
10. Identificar i explicar els fonaments bàsics del procés de comunicació literària en cada gènere.
11. Reconèixer la definició i les característiques dels diversos gèneres literaris a partir dels textos metaliteraris i identificar-ne la realització en obres concretes.

Continguts

Programa

El programa serà impartit alternativament pels dos professors que són responsables de l'assignatura, en la seqüència següent:

TEMA 1. Introducció als gèneres literaris del món clàssic grecoromà. - Concepte de literatura a l'Antiguitat clàssica: límits conceptuals, cronològics i geogràfics. - La funció de la literatura en el marc de les societats grega i romana. - Els gèneres literaris a l'Antiguitat clàssica. - Criteris de classificació.

TEMA 2. L'èpica. La historiografia. La faula, la novel·la i el conte.

TEMA 3. La tragèdia i la comèdia. La sàtira.

TEMA 4. La poesia lírica i elegíaca. L'epigrama i el gènere bucòlic.

TEMA 5. L'oratoría i la retòrica. La filosofia. Literatura apologètica.

TEMA 6. La literatura didàctica. La literatura científica, tècnica i enciclopèdica.

Aquests temes seran desenvolupats d'acord amb aquest cronograma orientatiu:

Cronograma [15 setmanes = 30 sessions]

TEMA 1. Introducció als gèneres literaris del món clàssic grecoromà. - Concepte de literatura a l'Antiguitat clàssica: límits conceptuals, cronològics i geogràfics. - La funció de la literatura en el marc de les societats grega i romana. - Els gèneres literaris a l'Antiguitat clàssica. - Criteris de classificació. [Setmana 1 = x 2 sessions]

TEMA 2. L'èpica. La historiografia. La faula, la novel·la i el conte. [Setmanes 2-4 = x 6 sessions]

TEMA 3. La tragèdia i la comèdia. La sàtira. [Setmanes 5-7 = x 6 sessions]

Primer Examen [Setmana 8 = x 1 sessió]

TEMA 4. La poesia lírica i elegíaca. L'epigrama i el gènere bucòlic. [Setmanes 8-11 = x 6 sessions]

TEMA 5. L'oratoría i la retòrica. La filosofia. Literatura apologètica. [Setmanes 11-13 = x 5 sessions]

TEMA 6. La literatura didàctica. La literatura científica, tècnica i enciclopèdica. [Setmanes 14-15 = x 3 sessions]

Segon Examen [Setmana 15 = x 1 sessió]

Els estudiants hauran de fer un treball de curs sobre un tema tractat transversalment per autors grecs i llatins. A continuació s'ofereix una llista orientativa de temes que es podrien tractar, que serà amplificada a l'inici de curs:

Proposta de temes:

- *Quid dubitas? audendum dextra*: l'expressió del dubte i el coratge en els herois i heroïnes èpics i tràgics (èpica i tragèdia)
- *Dexteram hospiti porrexisti*: la hospitalitat i l'acollida del foraster (èpica i tragèdia)
- *Fugaces labuntur anni*: el pas del temps inexorable (lírica i elegia)
- *Aurora non grata*: el dia i la nit en l'amor (lírica i elegia)
- *Nunc est bibendum*: el simposi (lírica i elegia, filosofia)
- *Odi et amo*: la gelosia i l'admiració en l'amor (lírica i elegia)
- *Stabat mater dolorosa*: mares i fills (èpica, epigrama, tragèdia)
- *Mutabile semper femina*: llocs comuns al voltant de la dona (comèdia)
- *Quem finem dii dederunt*: déus i oracles en el devenir humà (historiografia)
- *Nefarium latrocinium*: lladronici, saqueig, robatori i justícia (oratoría)
- *Per aspera ad astra*: viatges i peripècies d'herois i heroïnes amb final feliç (novel·la, periples meravellosos,...)

Metodologia

Les activitats a l'aula o dirigides estaran distribuïdes en dues categories:

1. Seguiment de les exposicions de temes i comentaris de textos a l'aula: Aquesta activitat es durà a terme amb el suport d'una antologia de textos literaris grecs i llatins que servirà de punt de partida per a l'exposició i el comentari de les característiques formals i temàtiques de cadascun dels gèneres literaris inclosos en el programa del curs. L'antologia estarà disponible a l'espai Moodle del Campus Virtual.
2. Participació a les activitats de seguiment proposades pels professors a l'aula.

A més a més, l'estudiant haurà de realitzar un treball de curs per al qual haurà de participar en tutories d'orientació que seran considerades activitats supervisades per a la tria del tema (vegeu apartat Continguts) i la selecció de textos que seran objecte d'estudi.

L'assoliment de les competències del curs s'aconseguirà en bona mesura amb el treball autònom de cada estudiant que s'orientarà a:

1. La confecció del treball de curs.
2. La lectura de textos complementaris, tant d'autors clàssics com de bibliografia moderna sobre els temes i les obres treballades a classe.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			

Participació en les activitats proposades a l'aula	2	0,08	1, 2, 4, 6, 7, 8, 10
Seguiment de les exposicions de temes i comentaris de textos a l'aula	42	1,68	1, 4, 5, 6, 9, 11
Tipus: Supervisades			
Tutories d'orientació per a la tria i confecció del treball de curs	2	0,08	3, 5, 6, 8
Tipus: Autònomes			
Confecció d'un treball de curs	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Lectura de textos complementaris (fons primàries i secundàries) i estudi dels temes	70	2,8	

Avaluació

L'avaluació és un procés continuat, que ha de permetre a l'estudiant conèixer el seu progrés acadèmic al llarg del curs. A continuació es detallen les activitats avaluatives que es tindran en compte per la qualificació de cada estudiant:

Activitats avaluatives

1. Els estudiants hauran de fer dues proves teoricopràctiques que serviran per a avaluar el grau d'assoliments dels continguts i destreses filològiques treballades a classe. Cadascuna d'elles tindrà un pes del 30% de la nota.
2. A l'inici del curs, els professors indicaran una lectura obligatòria de Plaute, sobre la qual es realitzarà un control de lectura equivalent al 10% de la nota final.
3. Cada estudiant haurà de fer un treball sobre un tema que hagi estat tractat per autors grecs i llatins en algun dels gèneres estudiats. Aquest treball valdrà un 20% de la nota. En cas que el nombre de matriculats ho permeti, la nota es desglossarà en : 15% assaig escrit + 5% presentació oral.
4. Es tindrà en compte la participació i l'assistència regular a classe amb un 10% de la nota.

Procediment de revisió de les qualificacions

Cada vegada que es faci pública una qualificació, els professors comunicaran als estudiants la data i el lloc de revisió de l'activitat avaluada a l'espai Moodle.

Procés de recuperació

- Per tenir dret a participar en les activitats de recuperació, l'estudiant ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 de la qualificació total (ca. 66,6%).
- Per poder participar en el procés de recuperació l'estudiant ha d'haver obtingut una qualificació mínima de 3,5 en la mitjana de l'assignatura.
- Són recuperables: un dels dos exàmens de curs (30%) i el treball de curs (20%).

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació a classe	10%	0	0	4, 6, 7, 8
Control de lectura	10%	1	0,04	1, 2, 4, 6, 7, 8, 9, 10

Examen 1	30%	1,5	0,06	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Examen 2	30%	1,5	0,06	1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
Treball de curs	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Bibliografia

Manuale de literatura grega

ADRADOS, F.R. (1983). *Fiesta, comedia y tragedia*. Madrid 1983.

ALSINA CLOTA, J. (1967). *Literatura griega. Contenido, problemas y métodos*. Barcelona: Ariel. - ARTIGAS, E.; HOMAR, R. (2016). *L'escena antiga*. Martorell: adesiara. - BAKKER, E.J. (ed.) (2010). *A Companion to the Ancient Greek Language*. Chichester, U.K. ; Malden, MA : Wiley-Blackwell. - BUGH, G.R. (2006). *The Cambridge Companion to the Hellenistic World*. Cambridge; New York: Cambridge University Press. - CAMBIANO, G.; CANFORA, L.; LANZA, D. (eds.) (1994). *Lo spazio letterario della Grecia Antica*, I-III. Roma: Salerno editrice. - CASSIO, A.C. (ed.) (2008). *Storia delle lingue letterarie greche*. Firenze: Le Monier Università. - DELLA CORTE, F. et al. (1972). *Introduzione allo studio della cultura classica*. I: Letteratura. Milano: Marzorati editore. - EASTERLING, P.E.; KNOX, B.M.W. (eds.). *The Cambridge History of Classical Literature*. I: Greek Literature. Cambridge.: Cambridge University Press. - GRETHLEIN, J. (2010). *The Greeks and their Past: Poetry, Oratory and History in the fifth Century BCE*. Cambridge ; New York : Cambridge University Press. - LESKY, A. (1968). *Historia de la literatura griega*. Madrid: Gredos. - LÓPEZ EIRE, A. (1994). *Los orígenes de la oratoria y la historiografía en la Grecia clásica*. Zaragoza : Universidad de Zaragoza. LÓPEZ FÉREZ, J.A. (ed.) (1988). *Historia de la literatura griega*. Madrid: Cátedra. - MCDONALD, M.; WALTON, J.M. (eds.). *The Cambridge Companion to Greek and Roman Theatre*. Cambridge; New York: Cambridge University Press. - MOLINARI, C. (ed.) (1994). *Il teatro greco nell'età di Pericle*. Bologna: Il mulino. - MOMIGLIANO, A. (1984). *La historiografía griega*. Barcelona : Crítica. - REVERMAN, M. (2014). *The Cambridge Companion to Greek Comedy*. Cambridge; New York: Cambridge University Press. - SAID, S.; TRÉDÉ, M.; LE BOULLUEC, A. (2012). *Histoire de la littérature grecque*. Paris: PUF. - SUSEMIHL, F. (1965). *Geschichte der Griechischen Literatur in der Alexandrinerzeit*, vol I-II. Hildesheim: Georg Olms. - WHITMARSH, T. (2007). *The Cambridge companion to the Greek and Roman novel*. Cambridge ; New York : Cambridge University Press.

Manuale de literatura llatina

BAYET, J. (1966), *Literatura latina*, Barcelona. - BICKEL, E. (1982), *Historia de la literatura romana*, Madrid. - BIELER, L. (1969), *Historia de la literatura romana*, Madrid. - BIGNONE, E. (1942-1950), *Storia della letteratura latina*, Firenze. - BÜCHNER, K. (1968), *Historia de la literatura latina*, Barcelona. - CAVALLO, G. - FEDELI, P. - GIARDINA, A. (1989-2005), *Lo spazio letterario di Roma antica*. Vols. I-VI, Roma. - CAZZANIGA, I. (1962), *Storia della letteratura latina*, Milano. - CODOÑER, C. (ed.) (1997), *Historia de la literatura latina*, Madrid. - CONTE, G. B. (1987), *Letteratura latina. Manuale storico dalle origini alla fine dell'Impero Romano*, Firenze. - FUHRMANN, M. (ed.) (1985). *Literatura romana*. Madrid. - GENTILI, B. - STUPAZZINI, L. - SIMONETTI, M. (1987), *Storia della letteratura latina*. Roma-Bari. - GÓMEZ PALLARÈS, J. (2003), *Studiosa Roma. Los géneros literarios en la cultura romana*, UAB-Bellaterra (Barcelona). - MARTIN, R. - GAILLARD, J. (1990), *Les genres littéraires à Rome*, Paris. - Von ALBRECHT, M. (1992), *Geschichteder römischen Literatur*. 2 vols. München-New York-London-Paris. (trad. esp. D. Estefanía-A. Pociña, Barcelona, vol. I, 1997; vol. II, 1999). - ZEHMACKER, H. - FREDOUILLE, J.C. (1993), *Littérature latine*, Paris (2001³).